[goed je te ontmoeten }

Participatiebeleid
En later verordening

LAND VAN CUIJK

Vandaag

Ophalen van beelden

1. Welkom en opening
2. Een stukje theorie
3. Visie op participatie
4. Rollen en verwachtingen
5. Het uitdaagrecht: welke ruimte geven aan inwoners
6. Afronding en vervolg

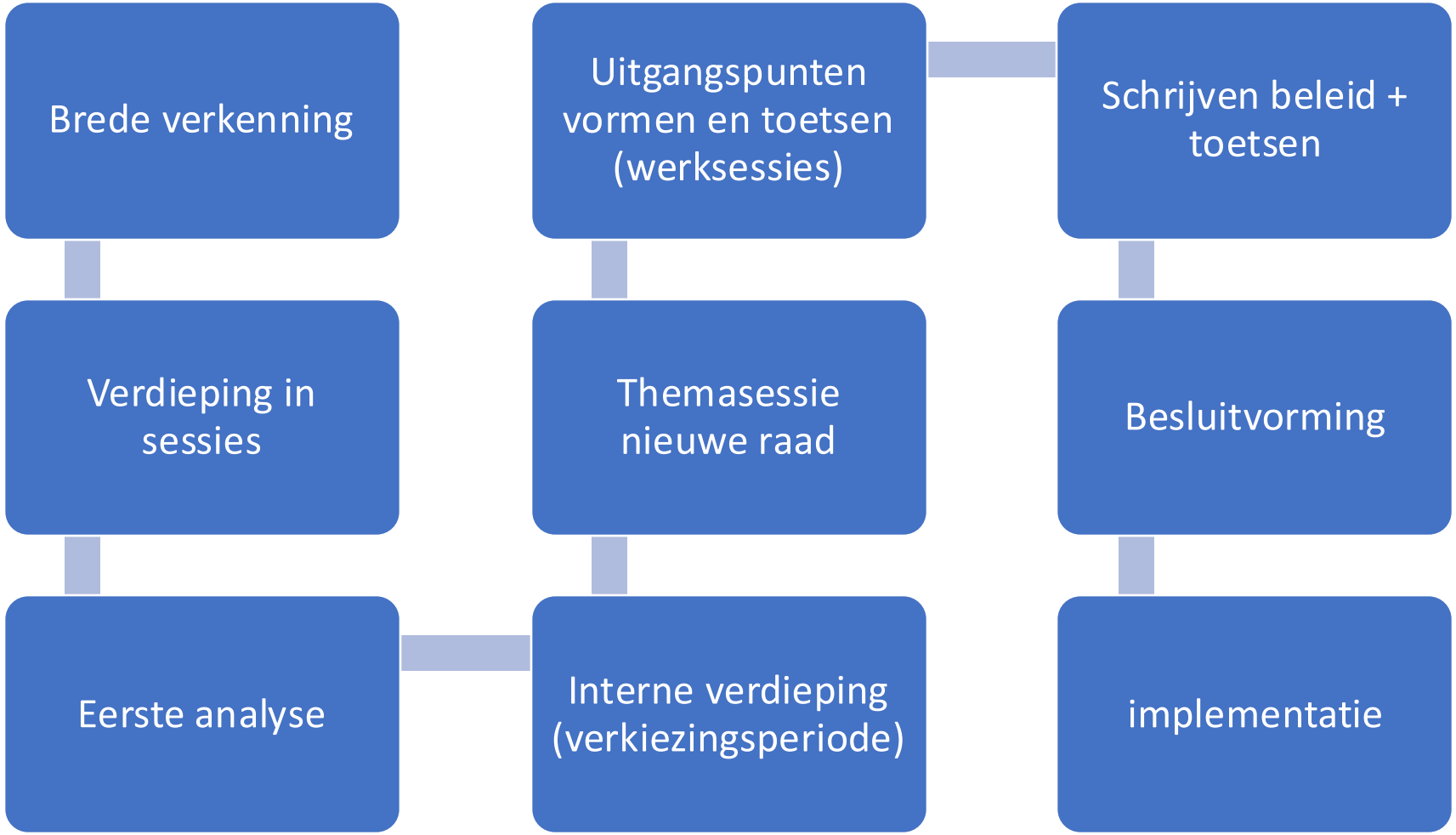
Brede verkenning
Verdieping in sessies
Eerste analyse
Interne verdieping (verkiezingsperiode)
Themasessie nieuwe raad
Uitgangspunten vormen en toetsen (werksessies)
Schrijven beleid + toetsen
Besluitvorming
implementatie

[we gaan beginnen }

LAND VAN CUIJK

Een stukje theorie
Wat is participatie?

Wat is participatie?

Volgens Van Dale;

par·ti·ci·pa·tie *(de; v; meervoud: participaties)* het hebben van aandeel in iets*; = deelname*

Wat is participatie?

Iets specifieker:

Participatie betekent letterlijk *deelname* of *meedoen*.

Het gaat om mensen betrekken bij het maken van keuzes, beleid, het bedenken of uitvoeren van plannen die voor hen belangrijk zijn. Door de gemeente, of initiatiefnemers.

Wat is participatie?

Iets specifieker:

Participatie betekent letterlijk *deelname* of *meedoen*.

Het gaat om mensen betrekken bij het maken van keuzes, beleid, het bedenken of uitvoeren van plannen die voor hen belangrijk zijn. Door de gemeente, of initiatiefnemers.

Participatie betekent niet dat de meest aanwezige, of luidste stemmen altijd hun zin krijgen. Het gaat erom dat alle belangen zorgvuldig worden afgewogen en iedereen de kans krijgt om gehoord te worden.

Waarom is participatie belangrijk?

- **Meer draagvlak creëren**: Plannen die samen met inwoners zijn bedacht, worden beter geaccepteerd.
- **Betere oplossingen**: Inwoners kennen hun buurt vaak beter dan de gemeente.
- **Democratie versterken**: Mensen krijgen echt een stem in wat er met hun wijk of stad gebeurt.
- **Vertrouwen opbouwen**: Actieve betrokkenheid kan het vertrouwen in de overheid vergroten.

Nieuwe wetgeving

Participatie is ook belangrijk door:

Bestaande wetgeving:
- Inspraakverordening

- De Wet versterking participatie sinds 1 januari 2025 (van inspraak naar participatie)
- De Omgevingswet 1 januari 2024

Wat hebben we / doen we nu al?

Kernendemocratie

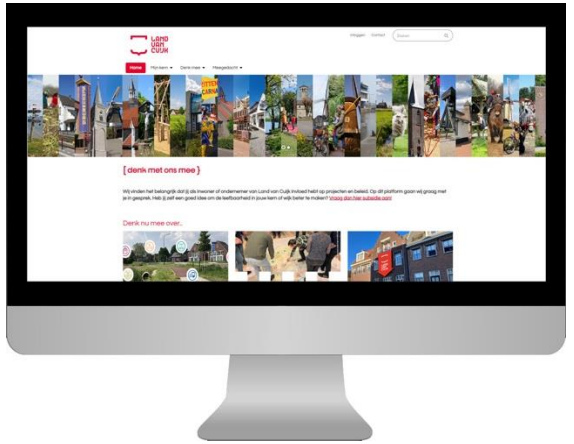

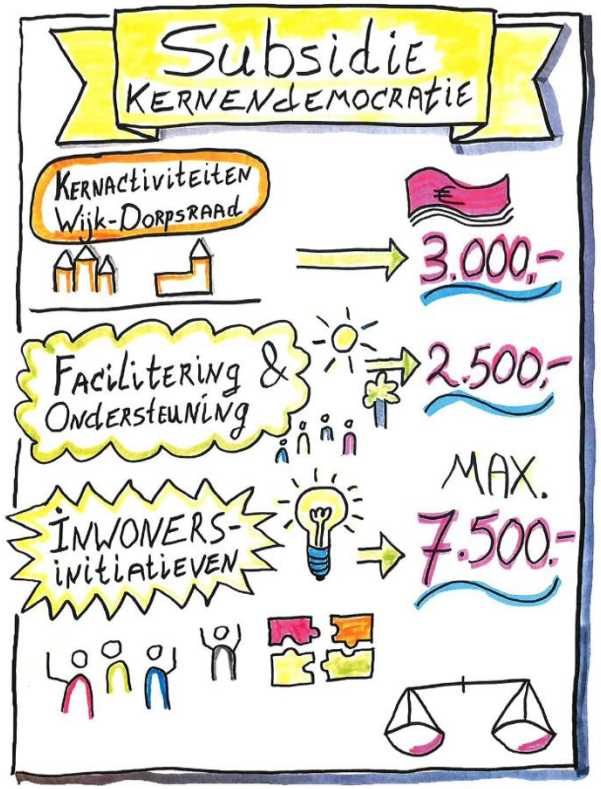

Gebiedsgerichte aanpak

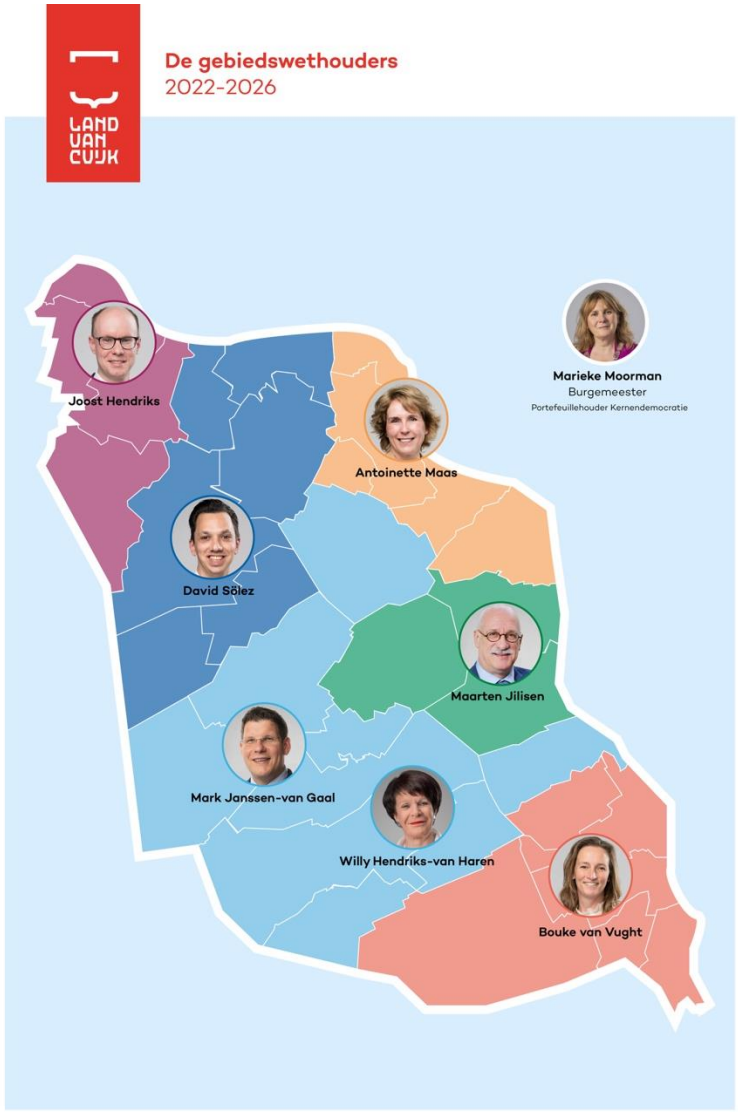

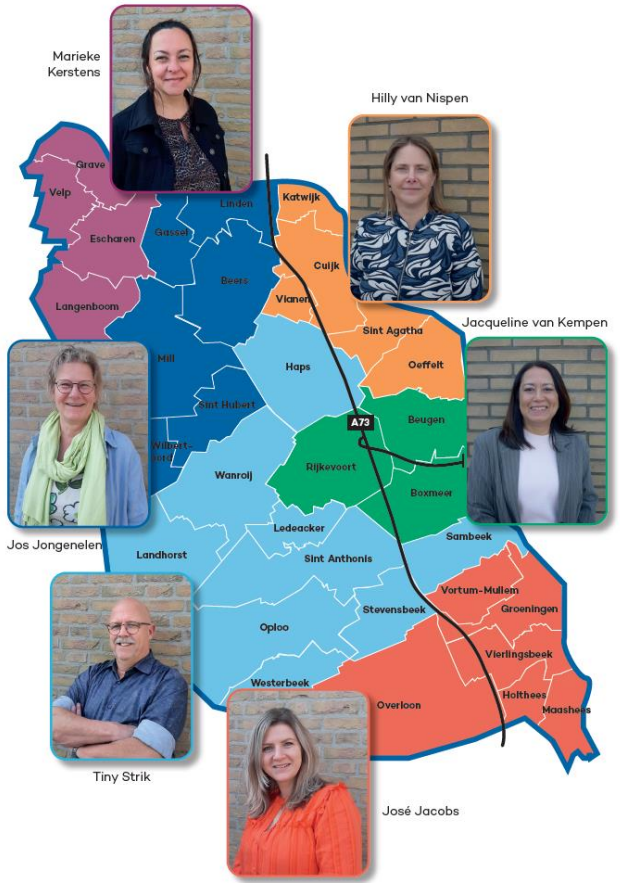

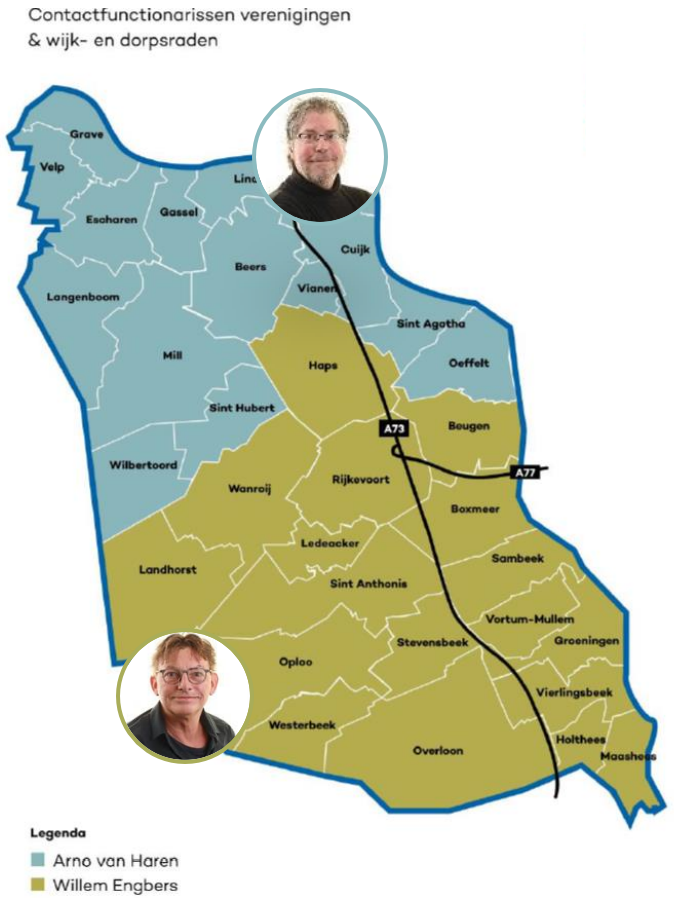

Wat hebben we/doen we nog meer

Inspraak

Beleidsnota Participatie bij ruimtelijke plannen Land van Cuijk 2024

Participatiecheck: start

1 Start 2 Groot of klein plan 3 Maatschappelijke aandacht voor jouw plan

4 De impact van jouw plan 5 Uitslag check

Start

Om te bepalen hoeveel participatie nodig is voor jouw plan, hebben wij een vragenlijst gemaakt. Door de vragen te beantwoorden, zie je hoe jouw plan de omgeving beïnvloedt.

Volgende stap

Ambitie

Burgerparticipatie

Bij burgerparticipatie nodigt de overheid inwoners uit om mee te denken, mee te doen of mee te beslissen over plannen en beleid. Inwoners hebben zo invloed op wat er in hun leefomgeving gebeurt.

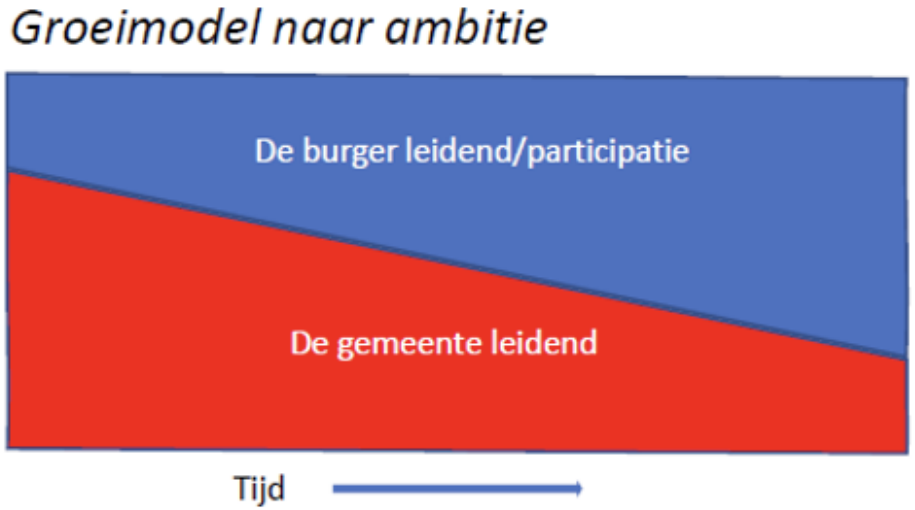

Overheidsparticipatie

Bij overheidsparticipatie is het juist andersom: inwoners nemen het initiatief, en de overheid sluit aan, denkt mee of ondersteunt. De gemeente helpt dan bijvoorbeeld met kennis, middelen of vergunningen, maar laat het eigenaarschap bij de inwoners.

We splitsen op in 3 groepen

Waar proosten we op in 2030?
Wanneer vinden we participatie geslaagd?

Even opwarmen

Ik doe alleen mee met participatie als het onderwerp direct invloed heeft op mijn dagelijks leven

Links = eens
Rechts = oneens

Is het belangrijker dat iedereen mee kan doen, of dat het proces niet te ingewikkeld wordt

Links = iedereen meedoen
Rechts = niet te ingewikkeld

Is het beter om participatie vooral vroeg in te zetten (meer invloed, meer risico op vaagheid) of later in het proces (minder invloed, maar concreter)?

Bijvoorbeeld: halen we bij een nieuwe wijk eerst ideeën op, of presenteren we een schetsontwerp en halen we daarop de reacties op.

Links = vroeg

Rechts = later

Wat helpt inwoners met een initiatief: een strak format om de participatie te organiseren, of een keuzemenu met opties?

Links = keuzemenu
Rechts is strak format

De gemeente moet meer manieren aanbieden om mee te doen, ook voor wie weinig tijd of ervaring heeft

Links = eens
Rechts = oneens

De gemeente hoeft niet altijd te doen wat inwoners willen, als ze maar uitlegt waarom.

Links = eens
Rechts = oneens

De gemeente moet ruimte maken voor ideeën die breed gesteund worden, ook als ze niet binnen het geldende beleid passen

Links = eens
Rechts = oneens

WDR: Kernendemocratie is een gedachtengoed dat de gemeente moet versterken

Links = eens
Rechts = oneens

WDR: Wijk- en dorpsraden zijn belangrijke partners, maar spreken niet namens alle inwoners van de wijk of het dorp

Links = eens
Rechts = oneens

WDR: Wijk- en dorpsraden hebben een aanjagende rol als het gaat om initiatieven in de wijk/dorp

Links = eens
Rechts = oneens

Partners: Investeren in participatie (vooraf) is de tijd en inzet altijd waard

Links = eens
Rechts = oneens

Partners: Er is genoeg vertrouwen tussen de gemeente en haar partners om samen met inwoners op te trekken

Links = eens
Rechts = oneens

Partners: De gemeente moet duidelijke randvoorwaarden scheppen voor participatie

Links = eens
Rechts = oneens

Visie op participatie

Visiewand

Vertrouwen
We geloven in de betrokkenheid en kracht van inwoners en partners.
Resultaatgericht
Participatie leidt tot zichtbare uitkomsten of verbeteringen.
Openheid
We delen informatie en staan open voor nieuwe ideeën.
Diversiteit
We betrekken mensen met verschillende achtergronden en meningen.
Verantwoordelijkheid
We doen wat we beloven en leggen uit wat we doen.
Lef
We durven ruimte te geven aan inwoners, ook als dat spannend is of anders loopt dan verwacht.
Transparantie
We zijn open over processen, keuzes en resultaten.
Gelijkwaardigheid
Inwoners en overheid luisteren naar elkaar en nemen elkaar serieus.
Realistisch
We zijn eerlijk over wat mogelijk is en wat niet.
Eigenaarschap
Iedereen neemt verantwoordelijkheid voor zijn rol in het proces.
Toegankelijkheid
Iedereen moet de kans krijgen om mee te doen, op zijn of haar manier.
Integriteit
We gebruiken participatie niet als vorm, maar omdat we écht openstaan voor invloed.
Laagdrempelig
Meedoen moet eenvoudig en begrijpelijk zijn voor iedereen.
Leren & verbeteren
We evalueren wat goed ging en passen onze aanpak aan.
Consistentie
We werken volgens duidelijke afspraken en houden vast aan onze uitgangspunten.
Representativiteit
We zorgen dat de inbreng van inwoners een goed beeld geeft van de hele gemeenschap.
Respect
We gaan zorgvuldig en met waardering om met alle meningen.
Grenzen stellen
We erkennen dat participatie niet overal en altijd past. Soms moet de overheid gewoon besluiten nemen.
Ruimte voor initiatief
Inwoners krijgen de kans om zelf ideeën uit te voeren.
Verbinding
We brengen inwoners, organisaties en overheid bij elkaar.
Duidelijkheid
We maken helder wat het doel is, wie wat doet en wat er met de inbreng gebeurt.
LAND VAN CUIJK

Ruimte voor inwoners

Nog een klein stukje theorie

Uitdaagrecht

- Inwoners/maatschappelijke partijen mogen taken van de gemeente overnemen als ze het beter, slimmer of goedkoper denken te kunnen
- Geldt niet voor alle taken van de gemeente en specifiek niet voor
    - Taken die de gemeente uitvoert als bevoegd gezag i.k.v. toezicht en handhaving
    - Wettelijke taken die zo essentieel zijn dat alleen de gemeente ze kan uitvoeren
    - Taken waarvoor een specifiek wettelijk kader bestaat, bijvoorbeeld de Wmo
- De gemeente kan zelf ook aanvullende criteria opnemen, bijvoorbeeld over omvang of aard van de taak.
- Formele verantwoordelijkheid blijft bij de overheid

Nog een klein stukje theorie

PRAKTIJKVOORBEELD

Buurtvereniging Zandbewoners daagt gemeente met succes uit

Een inspirerend verhaal over hoe deelname aan één van onze trainingen zorgt voor een mooie opdracht van de gemeente voor buurtvereniging Zandbewoners.

- **Grote uitdagingen voor buurt ’t Zand (Den Bosch):** gelijktijdige verbouwing van het treinstation, herinrichting van de hoofdweg, spooronderhoud, uitbreiding met 800 woningen én overgang naar aardgasvrij.

- **Actieve rol buurtvereniging Zandbewoners:**

- **Gezamenlijke aanpak:** In 5 maanden tijd werden plannen en afspraken gemaakt met gemeente, afdelingen en wethouders over betere communicatie richting bewoners. **Subsidie en uitvoering:** Buurtvereniging ontvangt €120.000 (verdeeld over 2 jaar) via de regeling *Right to challenge* om aanvullende communicatie te verzorgen en de gemeente te ondersteunen.

Nog een klein stukje theorie

PRAKTIJKVOORBEELD

Uitdaagrecht in de praktijk: de lessen uit Haarlem

Hoe kregen deze initiatieven het beheer over een groenstrook en hun buurthuis? En wat hebben ze geleerd?

- **Project Esplanade:** Jan Appel begon informeel met tuinieren in een groenstrook; bewonersgroep groeide snel en wilde het beheer zelf doen.
- **Samenwerking met gemeente:** Informele samenwerking werd formeel; gemeente stopte met klepelmaaier en hielp bij beheerafspraken.
- **Beheersovereenkomst:** In november 2023 kregen bewoners officieel het beheer van de groenstrook.
- **Praktische uitdagingen:** Diploma nodig voor bosmaaier → oplossing via cursus; leerpunt: vooraf nadenken over rechtsvorm en financiële afhandeling.
- **Professionele hulp:** Bewoners huren soms experts in voor soortenkennis en onderhoud; belangrijk om vooraf te bepalen wat zelf kan en wat niet.

Inwoners/WDR/partners moeten de gemeente op alle taken kunnen uitdagen, niet alleen op taken die de gemeente vooraf vastlegt.

Het uitdaagrecht is een kans om niet alleen taken uit te besteden, maar om de samenwerking met de gemeente structureel te versterken.

Een uitdaagvoorstel moet minimaal 50% van de inwoners van een bepaalde straat, wijk of kern vertegenwoordigen om in behandeling te worden genomen.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de ondersteuning en uitvoering, de gemeente is alleen verantwoordelijk voor het beoordelen van het voorstel

Planning en proces

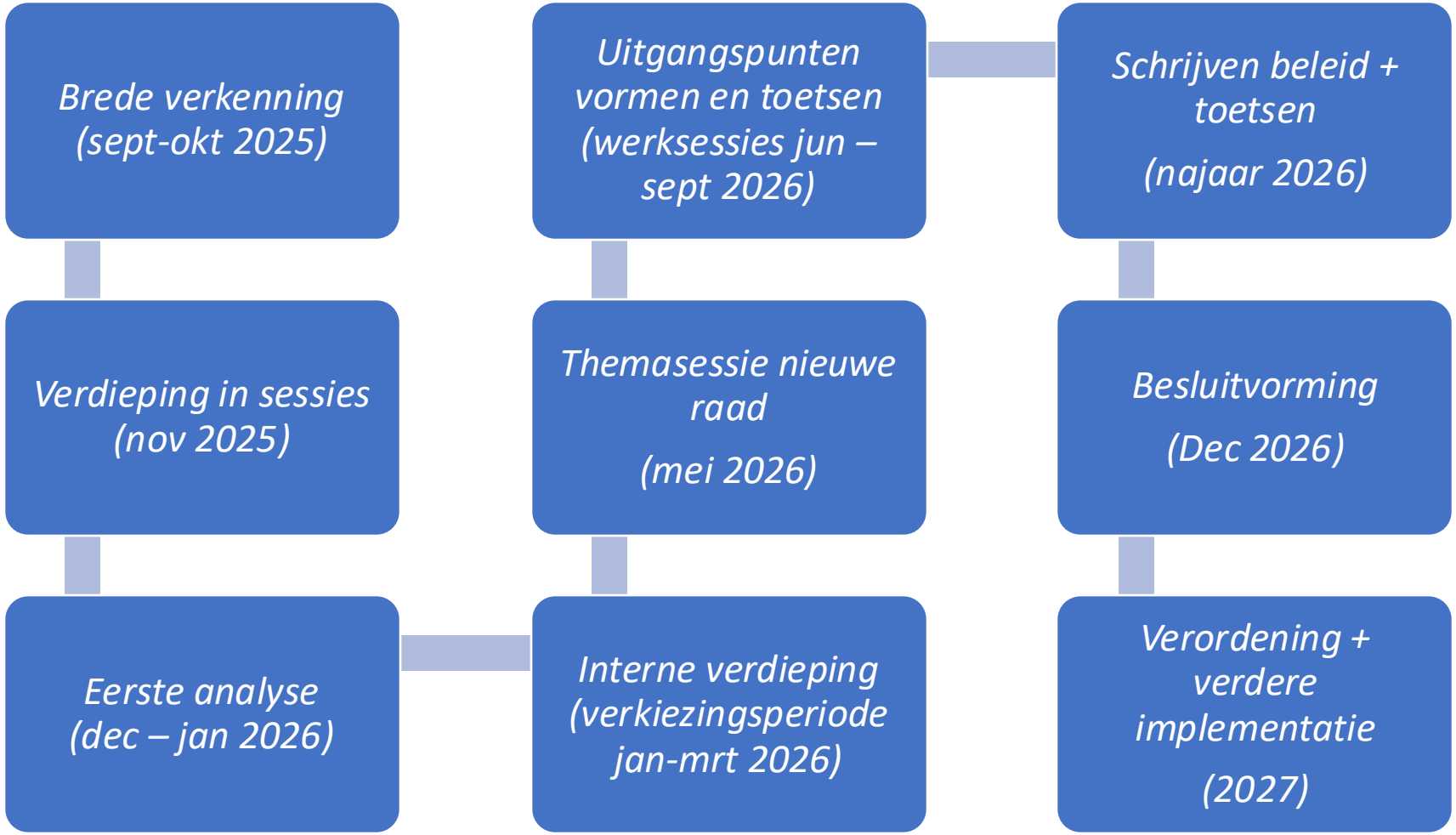
Brede verkenning (sept-okt 2025)
Verdieping in sessies (nov 2025)
Eerste analyse (dec – jan 2026)
Interne verdieping (verkiezingsperiode jan-mrt 2026)
Themasessie nieuwe raad (mei 2026)
Uitgangspunten vormen en toetsen (werksessies jun – sept 2026)
Besluitvorming (Dec 2026)
Schrijven beleid + toetsen (najaar 2026)
Verordening + verdere implementatie (2027)

Hartelijk dank voor uw deelname

landvancuijk.nl

LAND VAN CUIJK